

Onikomadesis: Valproik asit tedavisinde erken dönem görülen nadir yan etki

Onychomadesis: A rare adverse effect in early-period valproic acid therapy

Serhat Güler, İlhan Işık, Akın İşcan

Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Nöroloji Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Öz

Valproik asit epilepsi tedavisinde çok sık kullanılan etkili bir antikonvülsan ilaçtır. En tipik yan etkileri; kilo alımı, saç dökülmesi ve mide bulantısıdır. İlaç kullanımı sonrası görülebilen tırnak değişiklikleri hiperpigmentasyon, onikolizis ve onikomadesisdir. Onikolizisde değişiklikler tırnağın distal bölümünden, onikomadesisde ise proksimal bölümünden başlar. Onikomadesis sistemik hastalıklar ve genetik hastalıklar dışında çocukluk çağında çok nadir görülen bir hastalıktır. Burada valproik asit tedavisi sonucu oluşan, çok nadir görülen, aileyi endişeye düşüren fakat kendiliğinden gerileyen 23 aylık en küçük ve en erken izole onikomadesis hastası sunulmuştur. Antiepileptik ilaçlar ile çok nadir görülen bu yan etkinin valproik asit kullanımı durdurulduktan sonra tedavisi düzeldiği vurgulanmak istenmiştir. (Turk Pediatri Ars 2017; 52: 98-100)

Anahtar Sözcükler: Epilepsi, onychomadesis, valproik asit, yan etki

Abstract

Valproic acid is an effective, frequently used anticonvulsant drug. Typical adverse effects include weight gain, hair loss, and nausea. Hyperpigmentation, onycholysis, and onychomadesis are nail changes that can be seen after valproic acid use. Changes occur at the distal and proximal portions of the nail bed in onycholysis and onychomadesis, respectively. Onychomadesis is a very rare disease of childhood with the exception of systemic and genetic diseases. Here, we present a child aged 23 months, the youngest and the earliest isolated patient with onychomadesis, which occurred after valproic acid treatment and worried the family but resolved spontaneously. The improvement of this very rare adverse effect of antiepileptic drugs after cessation of valproic acid without treatment is emphasized. (Turk Pediatri Ars 2017; 52: 98-100)

Keywords: Epilepsy, onychomadesis, valproic acid, adverse effect

Giriş

Valproik asit epilepsi tedavisinde kullanılan yaygın bir ilaçtır. Onikomadesis tırnağın proksimal kısımdan itibaren tırnak matriksindeki büyümenin durması ve tırnak yatağından ayrılmaya başlamasıdır. Onikomadesis sistemik hastalıklar ve genetik hastalıklar dışında çocukluk çağında çok nadir görülen bir hastalıktır (1). Biz burada valproik asit tedavisinden sonra onikomadesis tanısı almış 23 aylık hastayı nadir görülen bu yan etki nedeni ile sunmayı uygun gördük.

Olgu

Olgumuz 23 aylık erkek hasta toplam geçirilmiş üç kez ateşsiz nöbet nedeni ile çekilen elektroensefalografide generalize diken dalgalar görülmesi nedeni valproik asit tedavisi başlanmış. Tedavi 10 mg/kg'dan başlanmış ve bir hafta sonra 20 mg/kg'a çıkılmış. Yapılan tetkiklerde

tam kan sayımı, serum kalsiyum, fosfat, üre, kreatinin, elektrolitler ve karaciğer işlev testleri normal bulunmuş. Poliklinik izleminde metabolik tarama test sonuçları ve beyin emarı normal olarak bulundu. Tedavinin üçüncü haftasının bitiminde tırnak değişiklikleri başlayan hasta polikliniğimize tekrar başvurdu. Hastanın gelişindeki muayenesinde sağ el tırnaklarındaki soyulma ve şekil değişikliği dışında hiçbir bulgusu yoktu (Resim 1a). Sol el tırnakları ve ayak tırnakları normal idi. Hastanın sağ el başparmak işaret ve üçüncü parmağındaki tırnak değişiklikleri onikomadesis olarak değerlendirildi. Hastanın bakılan kan valproik asit (60 µg/mL) ve çinko düzeyi (14 µmol/L, normal:10–20 µmol/L) normal sınırlar içinde bulundu. Yapılan fungal kültür de üreme olmadı. Valproik asit tedavisi durdurulup fenobarbital tedavisi ile değiştirildi. Hastanın altı haftalık izleminde tırnak değişiklikleri tamamen kayboldu. Sözel hasta onamı bu çalışmaya katılan hastanın ebeveynlerinden alınmıştır.

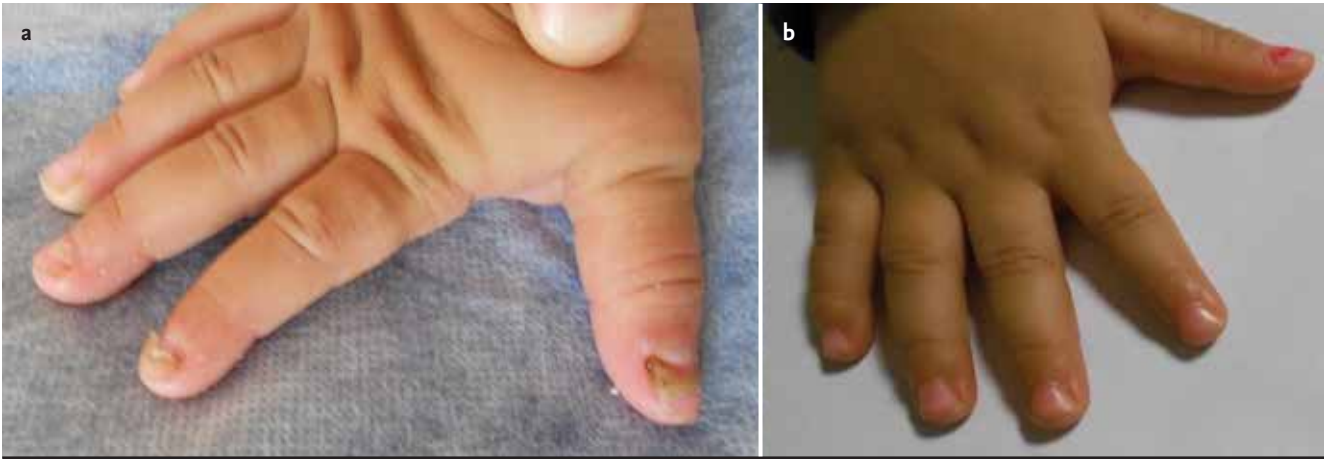
Yazışma Adresi / Address for Correspondence: Serhat Güler E-posta / E-mail: serhatguler@hotmail.com

Geliş Tarihi / Received: 25.01.2015 **Kabul Tarihi / Accepted:** 28.05.2015

©Telif Hakkı 2017 Türk Pediatri Kurumu Derneği - Makale metnine www.turkpediatriarsivi.com web adresinden ulaşılabilir.

©Copyright 2017 by Turkish Pediatric Association - Available online at www.turkpediatriarsivi.com

DOI: 10.5152/TurkPediatriArs.2015.2630

Resim 1. a, b. Valproik asit tedavisinin üçüncü haftasında tespit edilen Onikomadesis (a), Valproik asit tedavisi kesilince kendiliğinden düzelen tırnaklar (b)

Tartışma

Valproik asit epilepsi tedavisinde kullanılan yaygın bir ilaçtır. Valproik asitin en sık yan etkileri saç dökülmesi, mide bulantısı ve kilo almıdır. Akut karaciğer yetersizliği, pankreatit, kanama diyatezi, ansefalopati ciddi yan etkileridir. Saç dökülmesi tedavinin ilk ayında en belirgindir ve tedavi durdurulduktan sonra geri dönüşlüdür. Bunun haricinde nadir olmakla birlikte deri döküntüleri görülebilir (2). Onikomadesis tırnağın proksimal kısımdan itibaren tırnak yatağından ayrılmaya başlamasıdır. Enfeksiyonlar, sistemik hastalıklar, travmalar tırnak matriksinde ki büyümenin durmasına, tırnakta şekil bozukluklarına ve tırnak üzerinde yatay çizgilenmelerine (Beau's çizgileri) neden olarak onikomadesise neden olur (1). Bizim olgumuzda ilaç alımından itibaren üçüncü haftada tırnak değişiklikleri başlamıştır.

İlaç kullanımı sonrası görülebilen tırnak değişiklikleri hiperpigmentasyon, onikolizis, onikomadesis dir. Onikolizis de değişiklikler tırnağın distal bölümünden, onikomadesis de proksimal bölümünden başlar (1). Valproik asit tedavisi sırasında şimdiye kadar tırnak değişikliği olan iki olgu bildirilmiştir. Grech ve ark. (3) bildirdikleri iki yaşındaki olguda 13. haftada tırnak değişiklikleri başlamış ve yaygın onikolizis tanısı almıştır. Poretti ve ark. (4) bildirdikleri üç yaşındaki olguda tedavinin dördüncü yılında sadece iki ayak başparmaklarını içeren onikomadesis olgusunu yayınlamışlardır. Bizim olgumuz bu hastalar içinde en küçük yaşa sahip ve ilaç kullanımından sonra en erken bildirilmiş hastadır. Değişikliklerin çıkış sürelerinin ve etkilenen tırnak sayılarının farklı olması hala etiyolojik nedenlerin ve olayın patofizyolojisinin anlaşılmasında birer göstergesidir. Bildirilen iki olgu ve bizim olgumuzda yapılan tetkiklerde ve izlemde değişikliklere neden olabilecek hiçbir faktör saptanma-

mıştır. Olgumuzda ilacı kestikten iki hafta sonra tırnakların düzelmeye başladığı ve altı hafta sonrasında tamamen iyileştiği görülmüştür (Resim 1b).

Enfeksiyonlar (kızıl, el ayak hastalığı, fungal hastalıklar), sistemik hastalıklar (Kawazaki hastalığı, Stevens-Johnson sendromu), ilaçlar (Kemoterapötik ilaçlar, antibiyotikler, retinoidler), onikomadesise neden olabilir (5). Bizim hastamızda hiçbir sistemik hastalık ve valproik asit dışında ilaç kullanım öyküsü mevcut değildi. Grech ve ark. (3) valproik asit kullanımında çinko metabolizması arasında bir ilişki olabileceğini düşünmüşler fakat şimdiye kadar yapılmış çalışmalarda bir ilişki bulunamadığını vurgulamışlardır. Bizim hastamızın çinko düzeyi normal bulunmuştur.

Onikomadesis birçok sistemik hastalık ve ilaç kullanımı sonrasında gelişen ve hala patolojisi tam olarak anlaşılma-yan tırnak değişikliğidir. Burada valproik asit tedavisi sonucu oluşan çok nadir görülen aileyi endişeye düşüren fakat kendiliğinden gerileyen en küçük izole onikomadesis hastası sunulmuştur. Epileptik ilaçlar ile çok nadir görülen bu yan etki valproik asit kullanımı durdurulduktan sonra tedavisiz gerilediği vurgulanmak istenmiştir.

Hasta Onamı: Sözel hasta onamı bu olguya katılan hastanın ebeveynlerinden alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir - S.G., A.İ.; Tasarım - S.G., A.İ.; Denetleme - S.G., A.İ.; Kaynaklar - S.G., A.İ., İ.İ.; Malzemeler - S.G., İ.İ.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi - S.G., A.İ., İ.İ.; Analiz ve/veya Yorum - S.G., A.İ., İ.İ.; Literatür Taraması - S.G., A.İ., İ.İ.; Yazıyı Yazan - S.G., A.İ., İ.İ.; Eleştirel İnceleme - S.G., A.İ., İ.İ.; Diğer - S.G., A.İ., İ.İ.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Informed Consent: Verbal informed consent was obtained from patients' parents who participated in this case.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept - S.G., A.I.; Design - S.G., A.I.; Supervision - S.G., A.I.; Funding - S.G., A.I., I.I.; Materials - S.G., I.I.; Data Collection and/or Processing - S.G., A.I., I.I.; Analysis and/or Interpretation - S.G., A.I., I.I.; Literature Review - S.G., A.I., I.I.; Writing - S.G., A.I., I.I.; Critical Review - S.G., A.I., I.I.; Other - S.G., A.I., I.I.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

1. Piraccini BM, Iorizzo M. Drug reactions affecting the nail unit: diagnosis and management. *Dermatol Clin* 2007; 25: 215-21. [\[CrossRef\]](#)
2. Convey JM, Kriel RL, Birnbaun AK. Antiepileptic drug therapy in children. In: Swaiman KF, Ashwal S, Ferriero DM, (eds). *Pediatric neurology. Principles and practice*. 4th ed. USA: Mosby, Philadelphia, 2006.p.1122-5.
3. Grech V, Vella C. Generalized onycholysis associated with sodium valproate therapy. *Eur Neurol* 1999; 42: 64-5. [\[CrossRef\]](#)
4. Poretti A, Lips U, Belvedere M, Schmitt B. Onychomadesis: a rare side-effect of valproic acid medication? *Pediatr Dermatol* 2009; 26: 749-50.
5. Silverman R, Baran R. Nail and appendageal abnormalities. In: Schachner LA, Hansen RC, (eds). *Pediatric dermatology*. Edinburgh: Mosby 2003.p.561-87.